

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (nemesítés; kinevezések s eléptetések; Torontal megyei adakozások, tánc s a t. füz a pesti nemzeti színházban; a játékszíni részvényes társaság nagygyűlése; n. szebeni orsz. ülések; az országgyűlés meghosszabbítva; szőlőművelés ügyében; zimonyi s belgradi hírek; pápai gyilkosság, Dunánk állapotja hazánk külön részeiben s különösen Budapest közt; Pozsony megye határára a Ferdinand nevű éjszakai vasút ügyében, m. nemzeti Akadémia; s a t.) Portugália. Spanyolország (zajos cortes-ülés; a karzatok fegyveres erővel kiűrtve; az alkotmányosak esatát nyernek; a polgárháboru mostani állapotja; s a t.) Anglia (parlament ülések; az irlandi szegényi törvény vitatása; személyeskedések a felsőházban; Canadában a lázadás megszüntetve; O'Connell az alsóházban csakugyan megtámadják; s a t.) Franciaország (Parisban ismét házmototzatások; Abd-el Kader követet küld Parisba; constantinei hírek; s a t.) Németország. Oroszország.

MAGYARORSZÁG ÉS ERDÉLY.

Ő es. s ap. kir. fölsége f. é. jan. 27ki határozatában More Antal 30 sz. gyalog ezred főnökyt magyar nemességgel díjmenten főruházni méltóztatott.

Ugyan ő es. s ap. kir. föls. Zichy Domokos gr. szőnyi lelkészt győri kanonokká s pápai főesperessé; Vurda Károly győri püspöki lyceumi hitanítót, ugyanazon káptalannál iskolás kanonokká; s f. e. febr. 27ki határozatában Szalay József Mosony megyei fizetéses táblabíró s volt főbíró s helyettes-áispányt m. kir. udvarnokká nevezni méltóztatott.

A m. kir. helytartó tanácsnál Reményi Ignác halálával megürült agensi hivatal a k. helytartóság előtti szó-írásbeli vizsgálat újjan levén betöltendő, e czélra mart. 6iki felsőbb rendelet kövektezében jövő april 2ika van kitűzve határnapul; kik tehát e hivatalt elnyerni ohajják, szükséges bizonyítványokkal ellátott folyamodásikat a m. kir. helytartó Tanácshoz előre benyújtván, a próbatételre e fennevezett napon személyesen megjelenni hivatalosak.

A bécsi cs. kir. közönséges udv. kamra mult évi dec. 15én Nagy Károly alsó-ausztriai fő hadi törvényszéki fogalmazót öt évi kizáró szabaddékkal ruházta föl önmagát tápláló olajszesz-lámpa-föltalálásért, mellynél az égésáttal fölemésztt olajszesz, minden más készület nélkül olajból ismét megújul, tiz viaszgyertyához hasonló fényvel ég, s csak annyi olajat emészt el, mint bármely közönséges argandi lámpa.

N. Szeben. A febr. 24ki országos ülésen a kormányzék észrevételét a hódolati törvényezikre nézve, úgy a törv. czikket magyar nyelven lehető készítése tárgyában a RRkel közölve, azokról ő felségéhez felírást határoztak. Febr. 26dikán az országgyűlésnek mart. 31keig lett meghosszabbítása iránt ő fels. kir. leirata megérkezvén, az felolvastatott, s így kövektezik: Quod medio demissae repraesentationis vestrae quoad comitia haec ultra praestitutum per nos pro iis conclusendis terminum benigne proroganda de 6ta currentis exaratae, nobisque per Cancellarium nostram transylvanicum audiam substratae, in testimonium homagialis vestrae in vota nostra promittimus declarandum duxistis: eo vos adlaboratos viribus esse, ut paterna nostrae de sorte contribuentis plebis sollicitudini ad modum, quem tenore ben. rescripti nostri regii ad vos fideles SS. et OO. de 14ta februarii a. pr. dimissis, ac signanter comprehensarum eodem benigarum propositionum nostrarum puncti 3tii manifestavimus, per condendam proximis comitiis legem debite satisfiat, benigno animo accepimus. Prout vero vel ad hoc tam salutare opus pro summo, quod ei ad provehendam prosperitatem publicaminest, momento, illi menti, sicque declaratae homagialis vestrae ad eam explendam promittimus cohaerenter maturandum, plurimum referret, eam tractatum praesentium comitiorum iurii rationem, ut in nexu praeprovoctati benigarum propositionum nostrarum regiarum puncti 3tii denominanda regnicolaris deputatio provinciam suam quantocyus auspiciari valeat, ita quidquid eorum sit, quae ad excusandum lentum comitiorum horum progressum aduulstis, de antevertendo tamen ulteriori temporis dispendio vos cum ex praenissis, tum vero caeteris benigno rescripto nostro regio de 19na januarii a. c. adtaetis rationum momentis magis sollicitis, benigneque monitis esse volumus, ut quae ad exigentiam secundum, tertium item praeprovoctatum benign. propositionum nostr. regiarum puncti peragenda supersunt, quamprimum concludere, eademque, et quae praeterea nobis substernenda habetis, repraesentare tanto magis contentatis, quod comitia haec, quae demissis precibus vestris pro nostra in vos benignitate deferentes, usque 31mam imminentis mensis martii a. c. hisce prorogamus, ad diem hanc inomisse concludi constituerimus. — In reliquo etc. Viennae Austr. die 19a febr. 1838. Ferdinandus mp. Melly kegy. leirat köz éljen kiáltással fogadtatott. Olvastatván továbbá a hódolati törvényezik tárgyában ő felségéhez intézett aláatos felírat javaslatát közíratra adatott. Végre a kormányzék észrevételei olvastatván az ad ő és szélbeli katonaság tárgyában, az előbbi felől, mint febr. 27kén az utóbbira nézve is a RR ő felségéhez felírást határoztak. Febr. 28kán az Erdélyhez kapcsolt részek (partium) Magyarországhoz visszakapcsolatása tárgyában leérkezett leirat s annak nyomán készült biztossági munkalat, vizsgálat alá vétetvén, az e feletti tanácskozáások mart. 1jén végeztettek, s a kifejtett különböző vélemények a kormánnyal közöltetni határozattak.

Nagy-Beeskerek, mart. 1jén: Zordon téli napjaink lefolyának. Magas hó borítá tél derekától kezdve Torontal síkjait; s a fuvatok az országutakat s a faluk utcáját, mint kapuk csukák el. Több napig el volt rekesztve a közlekedés. Majd később január 23kán, esti kilenczfél óra után, orkán üvöltözött e lapályokon végig; s egy perczig tartott földrengés riasztá föl bennünket, melly székeket, poharakat koczezanta együvé, órákat s koszorú-gyertyatartókat ingata meg; lépteinket tántorgókká tevé, azonban semmi nevezotes kárt nem tön. Az ég csillagos volt, s az orkán azután nem sokára csöndesült. E tájban itt ott több vándor lett a fagy áldozatává; s a farkasokat bár bősziülté tevé a hideg, de agyaraik alatt áldozatok itt még sem hullának. Később a langy idő árvizé olvasztá a hótömeget; de később több vidék jég-tengerhez hasonlita, s majd élet halál közt utazhatánk még a szomszéd helységbe is. Ezután a Berzava tört ki medréből. Széltönte iszapos árjait a gyönyörü síkságon; ezt a Temes követé, s később a Berekszó ágyából az O-Begébe tódult vizek, már sok, elyziummá varázsolt tájat — s azok szép vetésit özönlék-el, s e megyének sok kárt okozának. Sok helyen a falukban több utcából kiszorítá a víz a lakosokat, az alatt, míg a Maros és Tisza békkel nyugvának; s most az O-Begén kívül a csapongó folyók medreikbe vonultak vissza. Vetésinkben egyéb-

iránt is sok a kár. Több helyen lepi azt most is a hóvíz; s ha lefut is később, a vesztesség nem marad el. E közben a beeskerekiek vígan élvezék a farsangi napokat. A megye termében a polgári casinóban csinos népkoszorú sieté szárnyat adni az örömmek, kéjnek, s fényes magányos estélyek fűszerezék az ollykori szünnapokat. Meglepő volt ezek között egy a megye nagy termében adatott vigalom. A karzatok ekko egy virágerdővé voltak varázsolvá, s egy valóban nem megvetendő üveg-ház kincseit meríték ki. Az állatozó bokrok közül fehér szobrok tüntek-elé, s e szép liget közül zendüle meg a jó hangászkar, sokszor emléke hozva az élet kellemét s a mult idők öröm-és gyászemlékeit. A szép külsejű s jeles műveltségű báró Kempelen Emma kísasszony egy tánc-vigalom kövektezéből eredet meghülés után, csakhamar, szelid életpályáját befejezé Melence helységében. — Torontal megye emberbarát s hazafi birtokosai és tisztviselői kövektező ajánlatokkal gyarapíták emberiségi s nemzeti imézetünket legközelebb: a) Nagy-Beeskereken egy magányos ember színházat építete, tágas karzattal, s több mellékszobával; b) A váci örültek számára Csekonic János 50 pengő frot áldozott; c) Torontal megyében az elaggott vármegyei tisztviselők részire egy intézet állitvatán, az erre tett akadozások kövektezők: A bánlaki uradalom 500 fr., Csekonic János 5000 fr. Liptay Fridrik báró 2500 fr., Lázár Zsigmond 3750 fr., Kiss Ernest 5000 fr. Szerviczky György 1250 fr., zágrábi káptalan 250 fr., aurantai perjel 500 fr., beodrai uradalom 500 fr. Sissányi nemzetség 300 fr. Nicolics János 250 fr. Bajzath József 250 fr. Rögendorf gr. 250 fr. Gyertyánfy Lukács 125 fr. Tajnay János 500 fr. Nákó János 2500 fr. Báró Gerliczy-családbeliek 500 fr. Izakovic Sándor 250 fr., más kisebb ajánlatokból s a magistatus 4 pCent tisztelet díjából befolyt 3616 fr. 27 1/2 kr. összesen tehát 27,291 fr. 27 1/2 kr. váltóban. d) Ugyancsak Torontal megye részéről egy rabdolgoztató intézet szándékozván létre hozatni, arra kövektező ajánlások tétettek eddig: A bánlaki uradalom 250 fr., Csekonic János 500 fr., Buttler János gróf 500 fr., beodrai uradalom 300 fr., Nicolics családbeliek 500 fr. Rögendorf gr. 250 fr., Gyertyánfy Lukács 125 fr. Tajnay János 300 fr. b. Gerliczy-család 250 fr., beeskereki fősz. bírói kerület 17 fr. 30 kr. az alsz. bírói 107 f. ujpécsi járás 14 f. 5 kr. összesen ekkorig 3113 fr. 35 kr. váltó czédulában. e) A pesti nemzeti színházra eddig elküldetett 1334 f. 26 kr. Van még a pénztárban 997 fr. 24 kr. Legközelebb ismét ajánlottak: Csekonic János 500 fr. Nákó János 2500 fr. bánlaki uradalom 250 fr. E czélra az eddigi ajánlások tesznek: 5581 ft. 50 krt

Pápa (Veszprém megyében) febr. 24én. Tegnap este 5—6 óra köz borzasztó történet rendité meg lakosink sziveit. Egy itteni polgár 19 évű fia, Bangel György ugyanis egy zsidó koresmájába ment, hol annak 17 esztendő hajadon leányát egyedül lelé. Beléptekor azonnal elzárta az ajtót az ifju és sört kért a leánytól. Míg ez a poharat töltené, köpönyege alul kivett baltájával olly hathatósan üté föbe őt a gonosztevő, hogy a szerencsétlen áldozat azonnal eszmélet nélkül földre rogyott, s most iszonyu kegyetlenségeket kövekte el az ifju, s később több darabta vagdalva lelék meg fejét, s ujai is szerte heverték a szobában. Az elkövektet gyilkosság után feltöré a gonosztevő a szobában álló szekrényt s abból mintegy 15—20 forintot rézpénzben elorozván, tovább ment. A háztulajdonosnak hat évű leánykája látá az elsiető Bangel Györgyöt, s csupán e körülménynek köszönhetni az iszonyu tett olly kora fölfödötzetését. A lakába tért zsidó koresmáros azonnal rémulten a helyhatósághoz sieté s bejelenté a szörnyű tettet. A gyilkost rögtön nyomozni kezdé a bíróság s csakhamar meg is lelé egy vendégfogadóban több örömlánytól még azon véres öltözetbe bujjalkodva. Az elfogott bűnös másnap mindent körülményesen kivallott az itélőszék előtt s már most érdemlett büntetését várja. A meggyilkolt szerencsétlen hölgy testén 17 halálos sebet találtak, nem említvén a számtalan kisebb vágást, s valóban méltán csudálhatni, mikép volt képes a 19 évű ifju viritó 17 évű hölgyet meggyilkolni, csupán azért, hogy vére díját szemtelen buja s elhervadt örömlányokra fecserelje! —

Szóló művelőink tudni fogják, miszerint hazánkban a külföldi jó bor s asztali szőlőfajok szaporítása annyival kívánatosb, mivel szőlőművelésünk érdekében fekszik, nem hagyni semmit tekintet nélkül, mi jóvendőben hasznot hozhatna. A külföld számos fehér s kék szőlőfajjal bír, melly részint koraérés, részint rendkívül jó bor által olly kedvezőleg tűnik ki, hogy több oldalu próba bizonyosan nálunk sem maradna kívánt süker nélkül. E tekintetből figyelmeztetjük Olvasóinkat igen szép mennyiségű gyökerező különfajú szőlővenyigékre, miket a most beállott József napi vásár alatt s egyébkor is Appiano József nagy-kereskedőnél a József piaczon, Almásy házban, illő díjért kaphatni. E sokféle bor s asztali szőlőfaj Rupprecht J. B. gumpendorfi (Bécsben) nagy mutavány-kertjéből származik, mellyben a sok burgonya- és chrysantemum faj is figyelmet érdemel. E szőlőfajok részletes jegyzékét láthatni Pesten a nemzeti s polgári casinóban és Appiano nagykereskedőnél, ki az átvétel s ár iránt is bővebb tudósítást adand.

Konlós-keresztési Fejérváry Pétert. megyei bíró Gasztona helységben mart. 4kén esőndes elszenderüléssel zárta be hadi és polgári érdemmel díszes 51 évi élet pályáját. Hitvese felső-kubinyi Kubinyi Klára nyolezárva magzatival és számos rokonival kesergő elhunytát. Béke fődözze porát!

A pesti magyar színház fentartására összeálló részvény-társaság folyó évi nagy gyűlést folyó hónap 18kán délelőtti 10 órakor ns Pest vármegye udvarháza nagyobb teremében tartandván, arra ezennel minden részvényes meghívatik. Pesten mart. 12kén 1838. A választottsági Titoknok.

Tűz a pesti magyar színházban! — A légszusz-világítás, mint a pestbudai közönség előtt tudja van, a magyar színházban e hónap 9én kezdődött s a várokozásnak annyira megfelelt, hogy a színház kivilágításával még az igen kényesek is meg voltak elégedve. Egyetlenéj panasz hallatott némely kevesek részéről, hogy t. i. ezen légszusz némi kedvetlen szagot okoz a színházban. Kevesek s csak igen finnyás orriak panasza volt ugyan ez, de hogy még a kevesek ohajtásának is elég tetsessék, rendelések adattak ki a légszusz csöveinek megvizsgálására. Mert a szag csak onnan eredhet, ha valahol nem égő légszusz párolog ki; az égőnek nincs szaga. A nem égő légszusz kipárolgásának akadályozására — melyet gazdasági tekintet is javasolt — szükség vala a csöveket megvizsgálni; nincse rajtok valahol lyuk, vagy repedés, vagy az egybeforrasztásoknál lézag. A vizsgálatnak akként kell történnie, hogy a csövek folytában égő gyertya vitétik, s hol ilyenkor láng lobban fel, ott repedésnek vagy lyuknak kell lennie. Ily vizsgálat tétetett mindjárt más nap mart. 10én délelőtt, s ez alkalommal támadt azon vak láma, hogy a magyar színház ég! A kikiáltott gyuladás onnan eredt, hogy egyik esőnek vizsgálása egy ügyetlen és gyáva bádogos legényre bízott, ki a helyett, hogy egy illy általa keresett esőrepedés fölfedezésén s a hiba megigazíthatásán megőrült volna, midőn a láng fellobbant megrettenve elszaladott, holott azt egy kis lehelettel elfújhatta volna. A eső mellé deszka és lécz levén szegezve a láng azonnal abba kapott, s meddig a színpadon próbán levő színeszek, kik ezt hirtelen észre vették, a 2dik emeletre felváltak volna, addig égett is. Az egész égés azonban csak annyiból állott, hogy egy deszka megperzselődött, a minthogy három percz alatt az egész nagy lármát okozott gyuladásnak vége volt. Okosabb embernek kell vala a csövet vizsgálni s e kis zaj is kikérülthetett volna. — A légszusz-világítás nálunk, kivált színházban, egészen új és szokatlan dolog levén igen természetes, hogy fölöle sokféle képzelődések legyenek és sok vissza beszédek történjenek, főkép miután ezen kis gyuladási láma is történt. Vannak kik azt hiszik, hogy a légszusz levegőbe röpheti a színházat, mások, hogy az magától is meggyuladhatván porra tehet mindent, s a t. b. ki azonban a dolgot érti, tudja, hogy a légszusszal semmi illetén veszély nem jár, az nem gyulad meg, ha nem gyújtatik, szinte ugy mint a fa vagy más éghető szer, sőt kevesbbé veszélyes, mint a gyertya vagy olajvilágítás. Az egész dologhoz csak egy pár hét szükséges s megszokjuk és megszeretjük, mint minden újat, ha jósága behizonyodott. — E néhány szót azok számára tartjuk szükségesnek mondani, kik kapva kapnak mindenben, mi a magyar színház hitélet esőkenthetné. Fájdalom, hogy illyen több van magunk magyarok mint idegenek között s nekünk jótékony intézeink ügyében saját hazánkfiaival kell leginkább küszködnünk: s lelki erő és állhatatos akarat kell hozzá, hogy a bajokon diadalmaszkodhassunk.

Mart. 12. 1838. B a j z a J ó z s e f, m. k. igazgató.

Z i m o n y, mart. 3ikán: Mult hó közepén hét darab gyönyörű különszínű arab lovat hoztak Konstantinápolyból porosz kir. eselédék, s rövid pihenés után folytatták utjukat Berlin felé. E lovakat a nagyur jándékozta a mult évben Konstantinápolyban mulatott porosz kir. hgeknek. — A legközelebb mult farsangban az angol consul igen fényes táncvizgalmat adott Belgrádban, mellyen Milos hg egész családostul jelen volt. Dolgoruky orosz hg Szerbiában tartózkodta óta, általános esőnd s nyugalom uralkodik e tartományban; Milos hg igen emberszerető s valamennyi menekvő és száműzött visszatér hazájába, hol büntetés helyett előbbi hivatalaik visszanyerése vár reájok. Jefrem állhatatos és kissé makacs testvérel is tökéletesen kibékült már Milos hg. — Mult héten Belgrádon különös szerencsétlenség történt. Birk ezredorvos a 23 sz. török ezrednél t. i. saját gyógyszerárában egy őrnagynak s kapitánynak tévedésből liqueur helyett egy egy pohárka mákonynedvet adott. A kapitány, ki egyszerre kiüvé a poharat, egy óra mulva meghalt; az őrnagy pedig, ki ivásközben undort érte s az orvos, ki őt az ital jóságáról meggyőzni akarólag hirtelen lenyelé a megmaradt mennyiséget, még most is betegek.

Miután a Ferdinand nevű éjszakai vasut igazgatósága Dévény-Pozsony közti mellékut-építésre kapott szabadíték levelet, ez a m. kir. helytartó Tanácstól Pozsony megye RReihez küldeték véleményadás végett. Az e célra nevezett megyei küldöttség a kérdéses szárny-vasut terveinek előterjesztésére szólítá föl az igazgatóságot, mellynek néhány leküldött fölhatalmazottja teljesíté e kívánatot. Azok előterjesztéséből kiviláglott, miszerint a szárnyvasut Alsó-Gaensendor (Ausztriában) fog kezdődni, s Marckeggen alul Morva folyamon keresztül vezetettvén, Dévényujfalun s Dévényen végig a Duna mellett Pozsonyba viténi. Az előfordulható akadályok s nehézségek iránti értekezés után a küldöttség létesíthetőknek vélte a terveket, s a végrehajtást felsőbb helyen ki- eszközzendőnek, hogy még e tavaszon meg lehessen kezdeni az építést. A megye egyhangulag helyben hagyá a küldöttség javaslatát. Him

Jég és áradások: Dunánk országzserte aggságban remegteti a partvidéki városok s helységek lakojit. Komáromban mart. 7kén állott ugyan még a jég, de az átjárás már gyalogoknak is tilos vala. Gönyőn ugyanaz napon már egészen tiszta volt jégtől a Duna s a félvideki jég nagy része is elköltözött: de alantabb ismét meg kelle állania, mert a víz az emlitett helyen s napon újra rendkívül kezdé áradni. A Komárom alul elakarodott jég Ujfalu s Esztergam közt ismét megállapodván, Dorog-Ujfalu közti országutat Tátnál annyira elboríták a hullámok, hogy a közlekedésnek ott egészen meg kelle szünni, s a posta Tokod s Mogyorós felé kénytelen kerülni. E miatt szinte majd harmadnapig maradtak el a bécsi s Bécsen keresztül jövő lapok s levelek. A török udv. postát kiscsérő tiszt Budán keresztül utaztakor azt mondá, hogy Pétervárad s Zimonyon alul már egészen eltakarodott a jég s Mohácstól egészen a vaskapuig nyitva áll a hajót, egyébiránt az egész Szerémségben már szeltiben szántnak s vetnek s legkivánatosb tavaszi időnek örvendnek a lakosok. E hírt több vásáros előadása is igazolja. Adonyban mart. 8án fölemel az igen magasra duzzadt Duna a jeget s az egész környéken kártékony áradástól rettegnek. Földvár alatt is állott még mart. 8án a jég: de átmenni rajta már csak gyalogoknak

volt szabad. Az utak azon tájon igen rosszak, mivel újra fartósan havazott. s most ismét másfél lábnyi hó fedi a földet. Pakson s Polnán is állott még mart. 8án a jég; de az utóbbi helyen már gyalog sem mertek járni. — Pozsonyban mart. 7én reggel mindenki mély agysággal tekinté a Duna folyást növekvő árjait; délelőtti 11 óra tájban mindazáltal megmenekvék rettegésitől a város, s a jég végkép eltakarodott. Másnap már minden akadály nélkül leheté kompokkal a közlekedést eszközölni. — Budapestén nem alaptalan volt az áradástól félelem. A jég több ízben megindult az óbudai szigetnél s majd nyilást csinált kis időre, mellyen ladikok járhattak, majd pedig ismét elzárá azt újra megindult vastag tömegeivel. F. h. 13án ugyszólván csak veszélyel leheté a jégnek járni, s végre ugyane napon délutáni 3 órakor újra megindult a jég, s már mindenki örvendé végső eltakarodásának; néhány percz mulva azonban, noha folyást fenyegetőleg duzzad a víz, ismét megállott, s az emberek újra járni kezdének rajta. A f. évi január 6kínál sokkal magasb már itt az áradás s egész az új töltésig ér, de az ugy nevezett váci töltésen s malomgáton túltörésétül is, nohi száz meg száz kéz munkás erősítésén, rettegnek. Minden esetre az 1775kínél s tán minden eddigénél is sokkal nagyobb itt a Duna árja. Budán a vízváros s ezzel rokon alantságu részek utcáin s házaival csupán ladikon történik a közlekedés. Itt s Pesten nem csak a dunamelletti hanem távolabb pinczék- ket is felvett az átszárgó víz, vagy a felülkőző (ugynevezett) földárja. Azonban mult éjszakai 10 órakor miután többször megindult s meg megállott a jég, rémteljes éj után egészen elborítá városunkat az árvíz, ugy hogy a kigyó- váci s egyéb bel és minden külvárosi számos utcában már csak ladikkal történik a közlekedés. Ma 14kén majd egész utcákat a Ferenc és József k. vár. sodrott el a pusztítóözön, számos emeletes házat is összedöntött, vagy lakhatatlanná rombolt. Igen sok ember s marha veszté életét a károk s következesek felszámíthatatlanok, az inség tömördek. De más folyaminkkal is illyen volt a baj. A Szamos-Kraszna s Túrmelek is ennyit szenvedé az idén jät- vagy rokonnevű folyamok árjaitól, mellyek olly mohón ellepék a január fogytakori rögtön olvadat következtében vidékeiket, hogy 3 órai röphöl ke- nyelmes számból harmadnapot s vontató ökrökkel vizekben habuzkoló veszélyest alakítának p. o. N. Károlybal Szatmárig. A Bódógrul is eltaka- rodott már a jég, csupán a szőlőskei hidnál kelle a jégtorlason jégzúzással segíteni s így távoztatva a hídveszélyt siettetni a jégpusztulást. Tokajnál is elbueszott már a Tisza jege.

A magyar tudós társaság költségein megjelentek: I. az academiá fő felügyelése alatt szerkesztett Tudománytár új folyamának negyedik kötete 17 iven, illy tartalommal: 1) értekező rész: Az ország tudomány fejlődésének története, második közlés. Wargha István Melegség az életműves lényekben. Moesi Mihály. A rabszolgaság Ejszakamerikában. Murat után Fábian. A gombák, Trattinnick ut. Szen- ezy Imre. Az angol műipar philosophiája Nyíry Istvántól. A status fogalma és czélja. Csoma János. Okleveles földlakó Luczenbachertől. Mutató az új folyamhoz. — 2) literaturai rész: Orosz literatura; vége. Criticai vázlatok a külföldi literatura legújabb s kitünőbb termékei- ről (történetírás, nevelés, philosophia, statistica.) Francia t. társaság ül- sei 1837. Bibliographia. Biographia. M. t. t. ülései. Magyar bibliographia 1836. Mutató az új folyam literaturai részéhez. — II. Blair Hugo r h e t o- rikai és aesthetikai leczkái. Némely kihagyásokkal és rövidítésekkel angolból Kiss János. Első kötet, Budán, a m. kir. egyetem betüvel. n. 8 r. 40 l. ára kötve postapap. 2 ft. nyomtató pap. 1 fr. 40 k. e. p. Tartalm: Bevezetés. Izlés. Kritika. Genie. Az izlés gyönyöröi. Fenség a tárgyakban. Irásbeli fenség. Szépség. A nyelv s irás eredete s növekedése. A nyelv szerkezete. Angol nyelv. Stylus: értelmesség, szabatosság. Mondatok alkotása. Harmonia. A képes előadás eredete s természete. A metaphora, hyperbole, personificatio, apostrophe, egybevetés, ellentétel, kérdés, felkiáltás stb. A képes nyelvelvélés szabályai. A stylus különbözőzető tulajdon- ságai. Ékes-szólás vagy nyilvános szónoklás. Romai ékes szólás. Cicero. Mai ékes szólás. (A második kötet, mellyel a munka be van végezve, sajtó- alátt). Pesten, martius 5én 1838. D. Schedel Ferencz, titoknok.

P O R T U G Á L I A.

Lissabon, febr. 7én: Corte Zorrinhoban Ouriquenál a parasztok „vad galamb“ czimzetű Manoel Filippe guerillát s rablót fogtak el, ki négy parasztot sérte meg; két nappal később Ouriqueban a hadiszék elítélte s agyonlőtték. — Febr. 5ki cortesülésben azt kérdezek a had- ministertől: akarnak-e Algarbia kormányzójának csapatokat küldeni s pe- dig katonákból s nem koldusokból. A minister válaszolá, hogy a leg- jobb rendszabályokat is megsemmisíti a pénzhiány. A minap 10 conto- reís hitelezőlevelet küldöttek Algarbiába, de senki sem akara pénzt adni, később váltólevelet küldének, mellyet feleért sem akart senki is felvál- tani; de most a ministerség más rendszabályokhoz nyuland, gőzöst fog küldeni s katonákat, midőn fel lesznek ruházva. — A pénzügyi tanács- közásoknál legújabb az, hogy a bank s kereskedőség javaslatát 3szor megváltoztatták. — Guardaoban 14 fegyveres Brandao miguelista vezér- lete alatt a pap lakára tört, tőe pénzt esikarandó. Szerenesére még volt ideje megszökni a lelkészek, a rablók azonban egész nap a ház- nál maradtak, s a eselédéséget pompás ebéd-készítésre erőteték, s a pinczekulesot magokhoz vették. Igy ettek, ittak, dorbézoltak a rablók békesen nem zavartatva a felsőségtül, melly illy erőszakoskodásnak nem mert ellenszegülni. —

S P A N Y O L O R S Z Á G.

Már előbbi számainkban érintök röviden azon zavart, melly Mendi- zabal első megjelentekor a cortesben támadott. Midőn Mendizabal a szo- kott esküt, mint madridi corteskövet, letevé, azon karzatról, mellyen a legaljasb néposztály foglalt helyet, némi gyöngye tetszés jelei hallatszá- nak; de olly gyéren, hogy az egész gyűlés kacajra fakadt. Ezután pa- naszt olvasának föl aziránt, hogy a madridi hatóságok nem újítatnak meg, mikép azt egyébkint a törvények parancsolják. Landeró követ tá- mogatá a kormány elleni vádat, s Lujan követ egyenesen törvénysze- gésrül vádolá azt; midőn pedig durva kifejezésiért rendre utasítá őt az elnök, ezt kiáltá: „En a nép jogainak védelme végett vagyok itt!“ mit a karzatok dörgő tetszéssel fogadának. A most bekövetkezett jele- netet igen nehéz leírni. A követek egy része hangosan kiáltá: „Rendre! rendre! A karzatokat ki kell üríteni!“ Az ellenző párt pedig szinte kiált- va kíváná, hogy magukat a rendet kívánó követeket utasítsa rendre az elnök. Ekkor megszólalt az elnök, mondván: „En rendszközlés végett vagyok itt, s azért parancsolom: tüstint ki kell üríteni a karzatokat.“

E' parancsot a' katonasag teljesitven, Landero követ hamarkodásrul vádolá az elnököt, ki a' kényszerítő szükséggel védé magát, mely szerint ki kelle ürittetnie a' karzatokat, vagy elveszni ülés helyén. Olozaga a' kérdéses panaszt a' kormányhoz vélte utasítandónak, olly hozzáadással, hogy az hajthassa végre a' törvényt; miben mindazáltal a' pénzügyminis- ter vétkeztést vélte lenni a' kormányra nézve, melyre az annyival kevesb- bé érdemes, mivel Landero maga, midőn még jogminister volt, szinte nem teljesíté a' kérdéses törvényt. Ennek említése boszuságra gyujtá Lan- derot, ki azonnal dühösen e' szókra fakadt: „Elfogadom a' harckeztyűt, 's ünnepélyesen fölszólítom, miként böcsületes férfihoz illik, a' pénzügy- ministert, vagy bárkit mást, megutassam megitt nyilvánosan, mikor 's mi- vel sértém meg az alkotmányt én, midőn jogminister valék? (Toreno gr. szólni akar) Magát Toreno grófot is fölszólítom erre.“ E' szók után még tovább zajongá Landero, 's a' karzatok ismét megtelek. Toreno nyu- galmas hangon lényegesül ezeket mondá: Landero ur alig ül itt 24 óra óta 's már elég durván adja értésünkre, miszerint ő 's ministersége egyéb tagjai soha meg nem sérték a' törvényeket. Erre egy teitdologgal kell föllépnem, ha Landero nem mérsékli magát, mert a' közjónak minden személyes érdemeket is kész vagyok fölládozni. Hasonlag nyilatkozott Barrio Apuso, Isturiz alatti jogminister, de az elnök egyenesen eltűlt a' személyeskedést, 's a' nevezett panasz záradék nélkül utasított a' kor- mányhoz.

A' Quotidienne szerint Basilio Garcia visszatérven Murcia tarto- mányból, febr. 10én la Carolina körül tanyázott Sierra Morenában. A' febr. 5iki esata után csupán azért vonult Huescar felé, hogy az alkot- mányosakat Murcia ba esallassa, 's így Sanz csapatit a' la gabrai lapá- lyokon megtámadhassa, míg Palillos más részről oldalban segítette volna szélllyel riasztani a' királyné harezost. Mivel pedig e' terve hajótörést szenvedé a' christinok okosságán, tehát most ismét Sierrába tért vissza, az ottani számos guerilla-csapat rendezésére. — Egyébiránt több franciaia lap következő általános nézeteket közöl a' polgárháboru mostani állapot- járól: „A' spanyol ügyek állapotja e' pillanatban nem igen kedvező. A' teli táborozás nem szült semmi jót a' királynénak, nem mintha a' trón- követelő valamely fényes előlépést tett volna, hanem mivel folyvást bán- tatlanul áll a' baski tartományokban, hová az alkotmányos tábornokok nem akarnak üldözésre nyomulni. Sőt egészen ellenkezőleg, még Es- partero maga nagyobbítá d. Carlos hatáskörét, fölhagyván Balmasedával 's így az ellenségnek utat nyitott a' santanderi hegységbe 's laredoi ten- germellékhez. Balmaseda bevételekor mindenütt megveré az ellenséges csapatokat Espartero, 's mindenki csupán azt várta, hogy e' kedvező események után egyenesen Biscaya szívében támadandja meg a' lázadó- kat az alkotmányos fővezér, annyival inkább esudálák tehát, midőn a' kedvező szerenese használata helyett az elfoglalt várost elhagyá. De Es- partero a' zord téli időben nem tartá tanácsosnak fészékében megtámadni a' lázadást ruhában és mindenben szűkölködő sergeivel, 's más harez- tervet készíte magának. Elhagyván ugyanis Balmasedát, nevezetes hadi erővel Navarrába nyomult Arga folyam partilhoz. Hivék, miszerint onnan Pamplonaig fogna haladni 's utközben Estellát, a' lázadási junta szék- helyét elfoglalni; de Espartero nem tartá könnyű föladatnak e' város meg- támadást, mivel a' balmasedai hegységből az egész carlosi tábor oda özőnlött, 's Haroba vonult vissza, hol azonnal erős állásba helyezke- dék. Három év óta szakadatlanul követik e' rendszert a' királyné ve- zéréi; az egyik országszélről másikhoz kísérgetik az ellenséges esapato- kat 's legnagyobb kényszerítés nélkül soha meg nem támadják. E' rend- szer pedig csupán a' carlosiakra nézve kedvező, mert mindenkor szaba- don kipihenhetik magukat, 's ujult erővel háborgathatják az alkotmányo- sakat, kik mindig talpon lenni kénytelenek. Csupán e' kárhözatos rend- szernek tulajdoníthatni tehát, hogy e' véres háboru már öt év óta pusztítja a' spanyol hazát, 's még újabb öt évnél tovább is eltartand, ha a' christinói tábornokok folyvást makacsul fognak ragaszkodni eddigi elveik- hez. Basilio Garcia küldetésének oka főleg az volt, hogy Palillos, Tal- lada 's egyéb guerillafők csapatit sergeihez esatolván, katonai fenyték- hez 's renndhez szoktassa a' bércek vadon fiait, 's tavaszig alkalmasok- ká tehessé nyílt harcban küzdhetésre az alkotmányos sergekkel; de föl- adatát nem volt képes teljesíteni. Már magok a' vezérek, Palillos, Talla- da, 's egyebek, megesealák reményeit, mert csak bizonyos időre sze- gődtek zászlai alá, azután különmunkálhatás jogát tartván főn maguknak, az alrendü guerillákkal pedig épen nem boldogulhattak, mert e' hajdani csempészek 's rablók katonai fők alá soha nem hajlandják igához szo- kadtan nyakukat. 'S így már most Garcia, nem bizhatván sergei hűsé- gében, gondosan kerülí mindenütt az alkotmányosokat, 's futva előlük csak sarcolni törekszik vad esordáival a' vagonosb városokat. Cabrera sokkal félelmesb állapotba tudá ugyan magát helyezni, főleg Mosella be- vétele után; de nyílt harcba még sem merész bocsátkozni Oraával, ki e' vidéken tetemes haderőt vezérel. Összehasonlítván az eddigi történe- teket egymással, világosan kitéűnik azon következmény, miszerint a' trón- követelő fegyveres esaporjai növekszenek ugyan; de egyszersmind al- jásbulnak, 's így előre jósolhatni, hogy azon esetben, ha Carlos csak- ugyan ismét megkeresné is a' Madridba vezető utat, újra szegénnyel kellene visszavonulnia, mert egyes rablásokra alkalmas sergei az alkot- mányos erővel soha nem fognak nyílt harcúterén süker reményivel mérköz- hetni. — „Mirasol christinói osztálynok febr. 14én megszalasztá Palillos sergeit; a' guerillák számos holtat és sebesültet veszének. Narvaez tá- bornok igen szerencsésen halad előre a' tartaléksereg-képezésben, 's ta- vaszkor 12 ezer főnyi gyalogsággal 's 1500 lovalal vél fölléphetni Anda- lusiában a' lázadók ellen. Ez ígéretének annál inkább tulajdoníthatni hi- telt, mivel maguk a' tartományi hatóságok is igen dicséretes buzgalom- mal segítik törekvéseit. A' cantaviejai carlosi junta egy nyilvános föl-

szólítását közli Cabrerának, melyben ez a' trónkövetelőt a' vallás 's mér- tékletesség dicső védjének nevezi. D. Francisco Paulo összezördült a' kormányzó királynéval, mivel ez folyvást megtagadja tőle az engedel- met Olaszországba utazhatásra.

A' Moniteur febr. 28iki száma következő telegrafi surgönyt közöl Bayonnebul febr. 26ról: F. hó 19én Flinter christinói tábornok Yebenes mellett (Toledo tartományban) Jara carlosi vezér sergein fényes diadalt vitt ki, 's 1600 embert ejte foglyul. Holtakban 200 harcost veszíte az ellenség. A' Quotidienne 's Gazette de France szokás szerint kétségbe tö- rekszik ugyan vonni e' hír valóságát; mely azonban következő madridi levélből febr. 20ról kétségtelenül bebizonyul: „A' győzelmi hírek szá- porodnak, Jara, Peco, Tercero 's még néhány carlosi csapatvezér, Flinter munkátlanságában bizakodva mintegy 3ezer fegyveressel Toledo elfoglalását tűzé ki magának hareztervül. Febr. 17én delutáni 2 óraker- rőtön 800 carlosi lovas és 700 főnyi gyalogság jelent meg San-Martin kapu előtt. Az örök alig valának az első zavarban képesek hirtelen be- zární a' kaput 's néhány puskalövessel fölriasztani az őrséget, melynek hamarjában összefutott része segítettve néhány polgártól, csakugyan még- is eltávolítá ismételt lövésivel a' várostól ez ellenséget. Flinter tábornok, ki épen egy nappal e' történet előtt, erősítést kapott, azonnal megindult sergeivel a' városból és szüntelen tüzelés közt egész 3 órányira tűzé a' zendülőket. Az éjt Ajofrinban töltvén Flinter, másnap, Mariano Sanz ezredes csapatival erősülve, Yebenes mellett megtámadá Jara haderejét 's tökéletesen megsemmíté, elannyira, hogy csak néhány száz mentheté meg életét vagy szabadságát, a' többi pedig vagy fogságba jutott, vagy holtan fűdé a' esatátért. E' szerencsés győzelem ismét kapcsolatba hozá Toledo tartományt Estremadurával, mit magában is nagy nyereségnek tekinthetni. Bilbaobul is kedvező hírek érkeznek, hol Latre tábornok két carlosi zászlóaljt vere tönkre, Espartero pedig a' pennacerradai fontos állomást szándékozik elfoglalni.

Az Eco del Comercio szerint mult 1837ben csupán Madridban 18, a' tartományokban pedig 16 uj politikai, tudományos st.e.f. lap jelent meg, husz régiebb a' fővárosban 's 10 ugyanolylan a' külön tartomá- nyokban pedig megszűnt. Ez utóbbi körülmény csupán onnan eredt, hogy számos várost ostromállapotba helyeztetvén a' kormány, a' katonai ható- ság rendkívül ártott a' sajtónak; —

A N G L I A.

Az alsóházi febr. 22iki ülésben Slaney 50 szóval 23 ellen enge- delmet kapott, indítványtételre egy uj törvényjavaslat iránt, mely sze- rint 50—100 font sterlingnyi büntetés fogna szabadni mindenkire, ki valamely választót ijesztés vagy vesztegetés által elesábitni törekednék. Az országos főügyész czéltalannak nyilatkozatá e' törvényt, mely egyéb- kint azon sérelmeket akarná orvoslani, mik ellen a' titkos szavazást ki- vánja behozatni a' nemzet józanabb része. Febr. 23án a' britt segéd- csapat helyzetét vitaták, mint már mult számunkban említők, azután pedig az irlandi szegényi törvény némely cikkkei kerültk szőnyegre a' biztosságá változott házban, 's O' Connell több indítványának elmellő- zése után a' 42ik záradékig elfogadák az uj törvényt. Az izgató többi közt e' megjegyzést tevé: „Mondák, miszerint Irlandnak leginkább nyu- galomra van szüksége, hogy gyümölesötzetésre pénzt kaphasson. Én ezt megengedem; de kérdem: ugyan mikép fogja az érintett szegényi törvény azon okokat elláírhatni, mik most a' társas élet nyugalmit há- borítják?“ Hasonló hangzatu indítványokat pártolt ugyan néhány szónok; de a' határozott szótöbbség mindig ellenük nyilatkozott, noha egyébiránt maga Russell is nyíltan megvallá, miszerint ő jó forrásból hiszi erednek O' Connell ellenzését 's különösen hazafiúi buzgalombul; de véli, hogy e' pontban csakugyan mégis eltéveszté Irland valódi boldogságának irá- nyát. A' felsőházban ugyane' napon maga Melbourne l. tett asztalra egy számos aláíratu kérelmet, Glamor grófságbul, a' titkos szavazás ügyé- ben. „Sajnálkozva látom, mondá ez alkalomkor a' ns lord, miszerint ez uj választási rendszer naponkint inkább halad előre a' közvélemény- ben, elannyira, hogy annak általános ohajtását többé nem igen tagad- hatni. (Halljuk! halljuk!) E' kérelem szerint ez ohajtásnak okát legin- kább azon körülményben kell keresnünk, hogy a' legközelebbi parla- menti választásoknál az ijesztgetést mind a' két párt sokkal szemtele- nebbül tűzé, mint valaha. Mennyire való ez állítás, fejtegetni nem aka- rom; de ha csak tizedrésze igaz annak, mit e' tárgyban hallék, ugy valóban épen nem esudálom, hogy a' titkos szavazási rendszert ország- szerte annyira pártolják. (Halljuk!) Én itt e' tárgyban nem akarok hosz- szas vitázatra nyujtani alkalmat; de meg kell jegyezmem: a' titkos sza- vazás olly rendszer, melynek messzeágazó következményit a' legélesb elne sem láthatja előre. Külsőországokbani fenállásából teljességgel nem lehet hazánkban alkalmazhatását következtetni. Én részemről nem hi- szem, hogy behozatása mind azon visszaélést orvoslani tudná, miket joggal mondanak választási rendszerünk gyakorlatában uralkodni, 's ellen- ben erősen hiszem, miszerint gyakorlatba hozatása még a' mostaniak- nál is nagyobb sérelmeket szűlné.“ Brougham l. védelmezé a' titkos szavazást, Wellington hg pedig következőleg szóla ellene: Meggyőző- désből mondhatom, hogy a' választásoknál uralkodó visszaélések több- nyire tulzott hírekre szolgálnak alkalmul, 's hogy azok koránsem olly kiáltók, minőknek némellyek füstögetni szeretik. Politikai mozgalmunk az utóbbi években sokkal kívánatosbba tévék a' hatalomhoz jutást, mint egyébkor. Testületek 's egyes magányosak nagyobb politikai hatalmat gyakorolnak; de a' hivatalviselők e' részbeni befolyása most is csak ollyan, minő száz év előtt volt.“ (Halljuk!) Mondá ezután még a' ns hg, miszerint ő még teljességgel nem használta személyes befolyását választási ügyben (kivevén fia megválosztatásakor, mit alkalmasint el- felejte), 's reményli, Anglia nem fog e' pontban külsőország majmolására

aljasulni. Brougham l. még egyszer álmazá az ostromlott kérelmi tárgyat 's a ház határozat nélkül oszlott el. —

London, febr. 23án: E pillanatban a marylebenei követválasztás tartja elfoglalva városunk lakosait. Nugent l. önkényleg visszalépett a pályavivásról az érintett követhelyért, de az ultraradical Thompson ezredes makaesul küzd Ewart ellen, miből némelyek azt vélik következtethetni, hogy a reformerek a két követ-jelölt közt megoszolván, könnyíteni fogják Teignmouth tory jelölt megválasztását. — A londoni erőműintézetben Wackley elnöklése alatt gyűlést tartván a szabadelműek, fölrást határozának a királynéhoz a glasgowi elitelt gyapotfonók ügyében, 's egyszersmind a kézművesek számára folyóirat-alapítást. Minden dolgozó egyesület köteles lesz néhány részvénynyel elősegíteni e hasznos vállalatot. Sheermessben erősen dolgoznak „Hastings“ admiralhajó lengővé tételén, mint mondják, Durham gr. Quebecbe szállítatása végett. Öt hét mulva vitorla-készen álland az érintett 74 álgys hajó. —

London, febr. 26án: Ujyorkbul jött újabb lapok szerint, Felső-Canadában a lázadást már egészen megszüntnek tekinthetni; miután a zendülők maradványi Navy szigetről 's Bois-Blancról eltávoznak. Utóljára Sugar-Islandon (czukor-sziget) települtek meg; de Mahon ujyorki kormányzó megjelenvén köztük, sürgető fenyegetésre a már 150 főnyire olyadt sereg leraká fegyverit, 's a szabad tartományokban elszórt. Alsó-Canadában nem állott ugyan még egészen helyre a esőnd; de most már egészen ellenkezőül félhetni, t. i. a királpártiak korlátlankodásától, kik zajongva kéri a legyőzöttek vétét 's vagyonát. Reménylhetni mindazáltal, hogy a kormány nem hallgatónd ez embertelen torkialtozásokra. E kedvező hírek dacára is folyvást azt rebesgeti az Atlas, hogy sokkal nagyobb hadierőt szándékozik a kormány Canadába szállítani, mint eddig megvallá. — Minap közlött hírlékhöz Capua hg és szép nejének Londonban megjelenvén, pótlékal azon újabb érdekes tudósítást esatoljuk, hogy a hg gyönyörű neje anya lett, 's fia, Francisco di Borbone, folyvást atyja oldala mellett van. Palmerston l. és számos egyéb politikai nevezetesség udvarlásón volt a fiatal hgi párnál. Ebből nyilván kiviláglik, hogy némely német lapok azon koholmánya, mintha a capuai hg folyvást Maltában mulatna 's onnan intézné a szi-cziliai lázadást, tökéletesen alaptalan. — Londoni lapok szerint, azon reggeli udvarlatkor, midőn O'Connell 's Hume-ot a királynének bemutaták, ő fölsége nagybátyja, Sussex hg, nyájasan közelíte az izgatóhoz 's barátilag megráza kezét, mi bizonyal legalább egy hétre megrontá a toryk ótvágyát. — A M. Herald kimélet nélkül korholja azon biztosságot, mely a Spottiswoode-czimboraság által gyűjtött pénzmennyiséggel az irlandi szabadelmű követválasztásokat vala megpörlendő, 's egyenesen azt lobbogítja szeméire, hogy az a tetemes mennyiségű pénzt nem e nagy ügy kiküzdésére, hanem csupán jogász párhívői fölségelésre fordítá, mit az is elég világosan tanusít, hogy mindeddig többnyire a szabadelműk részire hajlott a győzelem, 's így általánosan tekintve az egész nagy áldozat nem használt, hanem inkább ártott a conservatív ügynek. — A mérsékelt radical Examiner, noha különben Russell titkos szavazás iránti nyilatkozatát gáncsolja, folyvást elégtelenségét nyilvánítja a tulzó radicalok tetteik 's bánásmódjok ellenében; főleg pedig Molesworthnak Glenelg elleni indítványát határozottan rosálja, mivel annak elfogadtatása esetén a javító párt fölözlanék, 's toryk és whigek mulhatlanul összezördülnének, mely esetben határozottan többség jutna a toryk részire. — Dublinban azon hír kezdte terjengni, hogy Bushe lordfőbíró nyugalomra fog lépni, 's helyét O'Connell foglalandja el. — Minto l. a tengeri sereg 's pattantyság-nagyobbítást szándékozik legközelebb indítványba hozni, főleg mivel Franciaország szaporitá seregeit. — Nem sokára az alsóházban az ugynevezett „dán követelések“ kerülendnek szőnyegre azon kár ügyében, mit Anglia még 1807ben elkövetett némely dán alattvalók hajóin. — A személyeskedéseket eddig csak az alsóházban vélték uralkodni; de most már a lordok házában sem rikkaság a sértő kikelés egyesek ellen. Febr. 26án ugyanis vita keletkezvén Melbourne 's Lyndhurst l. közt, bizonyos jelentések előterjesztése miatt a gyermekek becsukatása iránt, a miniszerelnők e kérdést csupán azért mondá szőnyegre hozottak, hogy ismét uj ok legyen a kormány ellen kiáltozhatásra, 's ehez még azt toldá, miszerint Wellington hg előleges jelentés nélkül illy nyilatkozást soha nem tett volna, „mert a ns hg valódi gentleman 's böcsületszerető férfi.“ Lyndhurst azonnali fölvilágítást kívánt e sértő kifejezés iránt, 's a dolognak alkalmasint komolyabb vége lesz vala, ha Brougham közbenszólására, Melbourne még jékor nem jelenti, hogy nyilatkozatával teljességgel nem volt szándéka személyesen megsérteni Lyndhurstot. Az alsóházban e napon megtevén indítványát Maidstone O'Connell ellen, ki folyvást valónak nyilvánítja mind azt, mit róla 's az ismét radical gyűléstől a londoni lapok említének. Az indítvány lényegesen azt kívánja, hogy O'Connell toryk elleni nyilatkozata tekintessék a parlamenti szabadelműk sérelmének. A vita hosszas és igen érdekes volt. Azt azonban a szabadelmű lapok sem hagyják helyben, hogy Russell visszatorlásul az exeteri püspök botlását akarja ismét szőnyegre keríteni, miután azóta már két év mult el.

F R A N C Z I A O R S Z Á G.

Lajos Fülöp azon porosz katonatiszteket, kik Constantine alatt vitézül kitünteték magukat, a böcsületrend vitézivé alkalmazá, Quiroga 's Valdez tábornokokat pedig tisztú díszjelekkel ruházta föl, mivel mint granadai 's valenciai főkapitányok az akkor ott mulatott francia katonasággal illően bántak. — Eszterházy hg, ausztriai követ Londonban, febr. 26ikán érkezett Parisba, hol pár napig pihenni szándékozott. — A házmozgatások még folyvást élénkül folynak. A rendőrség erővel valamely ve-

szélyes titkos társaságnak akar nyomába akadni. — Algéri lapok szerint Abd-el-Kader miniszer 's tábornoka, Milud-ben-Arasch, uton van mint rendkívüli követ Parisba, 's ura némely kívánatú kívül szép ajándékokat is viszen magával, névszerint néhány struczot, oroszlánt, gyönyörű arab lovakat, egy arany yatagant st. efféléit. Valée tábornok e küldöt-tet kissé nyájasabban fogadá Algieron keresztül utaztakor, mint különben szokása. Febr. 15én számos beduin kíséretében mecssetbe (mosche) men-vén Ben-Arasch, általános figyelmet vont magára, főleg a kíváncsi európaiak részirül. Arasch öltözete igen egyszerű 's nem különbözik sem-miben a közönséges beduinekétul, arca igen nemes kifejezésű; de nem vonzó. Egyébiránt az emirnek legbensőbb 's őt majd imádó barátja Milud is valóban viseli ügyét, mit általjában minden párhívérül elmond-hatni. A dícsvágyó emirnek minden tervei e pillanatban leginkább Con-stantine birhatásában összpontosulnak. Később aztán Tunis 's Tripolis fogna következni, mely utóbbi két tartományban már meglehetősen egyet-értéssel bír a fiatal fejedelem, 's naponkint teljes erővel törekszik párt-hiveket gyűjteni magának. Medeah birása, e tartományok középpontján igen kedvező az emir korlátlan kívánati teljesíthetéseire. Pellisser nem rég mint követ volt az emir udvarnál Medeahban, az utóbbi történetek iránti fölvilágítás végett, 's így biztosan reménylhetni az eddigi bizonytalan állapot megszűnését, 's vagy tartós meg erősítést a békének, vagy komoly harcoktörést. — Constantineben nyugalom kezd uralkodni, az arabok egész vidéken üzni kezdik szokott munkáikat, 's a francziák tovább utazásokat is vihetnek véghez életveszély nélkül. Azt azonban még sem tartja tanácsosnak a francia kormányzóság, hogy sűrűn települjenek meg európaiak az arabok közt, mert ez utóbbiak még nem tudnak az idege-ekkel közel lakáshoz szokni. —

A követkamrában febr. 24én az afrikai költségeket vitaták, 's a hadminiszer nagyobb pénzmennyiséget kívánt 1838ra, hogy a békét 's rendet tartósabban megalapíthassa Franciaország ez új hódítványában. A rendkívüli költség 16,671,408 frankra megy, melyet még másfél millióval kíván szaporíttatni az előadó hadminiszer. A vita sokáig tartott; 's még más nap sem mehet véghez a szavazás, mivel a követek nem valónak megkívántató számmal jelen. — A Messenger szerint Würtem-berg Sándor hg 's neje majus elején látogatásra Parisba érkezendnek, hol a hgnő bevárni szándékozik gyermekszülését. — A touloni tengerészcsesok már kibékültek a csekély napibérrel, 's ismét szorgalmasan végzik kötelelességüket. — Yussuf alezredessé 's spahik parancsnokává legközelebb történt kineveztetését sokan oda magyarázzák, hogy a kormány ismét ellen- ségesen szándékozik föllépni Afrikában leginkább azért, mivel Orleans hg is szeretne könnyű szerrel diadalhoz jutni, mely némileg a constantineihez hasonlítana. Mennyiben való ez, nem tudhatni még; annyi mindazáltal mégis a kormány eddigi lépteiből kiviláglik, hogy Abd-el-Kadert fegyverragadásra szándék ingerelni, 's aztán a csatát mohón megkezdeni, mely sok pénzbe, kevés emberbe 's még kevésb győzelmi dícsőségbe kerülend. A valódi hazafi átkozza az afrikai terjeszkedést. — Hir szerint a titkos költségeket külön hivatalosztályokban vitató követek hallgatásra kötelezék magukat egymás közt ez annyi botrányt szült tárgyról. — Laffitte a kamatváltoztatás iránt saját tervet szándékozik a kamra elibe terjeszteni, mely a tőkepenze- sek 's adózók érdekeinek egyiránt jól megfelelő. — Farsang utolsó napját olly vígan tölté Paris, mikép már számos év óta nem. Alorczások tarka vegyülete üze egymást az utcákon 's a táncztermek mindenütt dug-va valónak jökendő tánczosokkal. —

N É M E T O R S Z Á G.

Pölitz Lajos Henrik Károly titkos tanácsnok 's a lipesei tud. egye-temnél statustudományi tanító febr. 27kén reggel 5 órakor meghalt. Több hétig mellvízkórságban szenvedett. E 65 évű öreg halála által sokat vesz-tett a tudomány 's literatura. Végintézetében nem csak inasirul, hanem a városról, tud. egyetemről 's más kegyes intézetekről sem feledkezett meg, bőkezűsége halála után is szép módon tünteti elő emberiségét. 25 ezer kötetű könyvtára, mint szinte földkép- 's hangjegy-gyűjteménye a tanács könyvtárát gazdagítandják. Tanítószekét jól értesültek szerint Dalimann nyerendi el.

Hannovera febr. 21én: A király az új alkotmányi tervet kísérő leiratát következőleg zárja be: „Ha reményen kívül, a RR lényeges dolgokban ellenkezének, akkor ő fels. az 1819ki alkotmány által rá ruházott jogokkal fog élni“ 's ha felkeressük az 1819 alkotmányi oklevél-ben ezen jogokat, az leszen nyilvánossá, hogy szerintük a RR csak tanácskozási szóval bírnak. Jakobi főtanácsnoktul, a 2ik kamra elnökétül, ki igen nagy tiszteletben áll 's valódi jogtudós, a dolgok illy kétes helyzetben igen sokat reménylenek. — A kölni érsek még Münchenben él 's tanújeleit adja valódi apostoli érzelmének: így például a rokonai által ajánlott nagyobb lakhelyt nem fogadá el. A napokban magához kereté a város fő polgármesterét 's kérdé őt: „Mennyi szegény van a város-ban?“ „Vagy tíz, tizenkét család“ az érsek e feleletre bámulását je-lenté ki; mire a fő polgármester megjegyze, hogy ő csak a kath. sze-gényeket gondolá. Az érsek válaszóla: „hol szükség van, ott nincs val-lásbeli különység“ 's 200 tallért ada neki, a szegények között kiosztatan-dót. Ez volt egész pénze, mert érseki jövedelmét már nem kapja. — Az orosz czár, kit a czárné 's trónörökös hg kísérendnek, majusban utazik Berlinbe 's innen csupán Töplitzbe. A hg Német 's Olaszország nagyobb részét utazandja be nagyobb míveltség végett.

O R O S Z O R S Z Á G.

Febr. 14én az orosz czár Krulow meseirőhöz ezári leiratot bocsáta, melyben őt a Szaniszló-rend másodosztályu vitézvé nevezvén ki, a rend díszjeleit küldé meg.

Szerkeszti Helmezy. — Nyomtatja Trattner-Károlyi, uri uteza 612.

A 3adnapig tartott árvíz miatt szerdai lapunk ki nem nyomathatván, az ma szombaton jelenik meg. A hiányt majd kipótoljuk.